

Başvuru Numarası : 2025/150
Toplantı Tarihi/Sayısı : 29.04.2025/53
Karar Numarası : 2025/237
Başvuran : H.T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; bulunduğu ceza infaz kurumunda ortopedi polikliniğine sevk edilmediği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Ayağındaki ağrı nedeniyle görevli memura bilgi verdiğini ve hastaneye sevk edildiğini,

b. Hastanede görevli hekim tarafından Kurum hekiminin başvuranı ortopedi polikliniğine sevk etmesi gerektiğinin ifade edildiği ancak Kurum hekimince bu durumun kabul görmediğini,

c. İleriye dönük vücudunda meydana gelebilecek sağlık sorunlarından Kurum hekiminin sorumlu tutulması gerektiğini, Kurum hekimiyle ilgili hususlara ilişkin Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunduğunu, hekimin kendisini ortopedi polikliniğine sevk etmediğini iddia etmiştir.

3. Muhatap Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Yapılan araştırma çerçevesinde, başvuranın talebi doğrultusunda öncelikli olarak Kurum revirinde gerek görülmesi halinde üst kuruluşlara sevk edilmek sureti ile tedavisinin gerekli kıldığı işlemlerin eksiksiz yerine getirildiği,

b. 14/12/2024 tarihinde rahatsızlanarak 112 acil servis ekiplerince hastaneye sevki uygun görülen başvuranın Afyonkarahisar Devlet Hastanesi Acil Polikliniğinde yapılan muayenesi ile e-nabız epikriz raporunda hekim notu ile; “Sağ femur platinde ağrı şikayetler kronik düşünüldü yeni travma yok elektif. (söz konusu cerrahi operasyonun acilen gerekli olmadığı ancak planlı şekilde yapılacağı) ortopedi pol. kontrol önerildi.” ifadelerine yer verildiği, vizite defterinde belirtilen hekim notunda ise “Pazartesi günü 16/12/2024 ortopedi pol. kontrolü uyusukluk artması halinde acil başvuru.” şeklinde not düşüldüğü, muayene sonucu durumu ilgili hekimlerce değerlendirilen başvuranın takip eden iş günü dilekçesi veya talebi bulunmamasına karşın kontrol ve şikayetin değerlendirilmesi açısından Kurum revirine götürüldüğü ve kendisine gerekli bilgilendirmenin yapıldığı,

c. Bununla birlikte, başvuranın 7/4/2025 tarihinde ortopedi polikliniğine sevkinin uygun görülerek sevk planlamasına dahil edildiği, bu doğrultuda; başvuranın tedavisinin gerekli kıldığı işlemlerin yerine getirildiği ve başvuru konusu belgelerin ekte sunulduğu belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükmü yer almaktadır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in *Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

10. Başvuran, Kurum hekimi tarafından ortopedi polikliniğine sevk edilmediğini iddia etmiştir.

11. "*İnfazın yöntemi ve infaz sürecindeki davranışların mahkûmları özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinden daha fazla sıkıntılı veya eziyetli bir duruma sokmaması gerekir. Ceza infaz kurumunda tutulmanın pratik gerekleri çerçevesinde mahkûmların sağlık ve esenlikleri gibi hususların yeterli bir şekilde güvence altına alınması ve mahkûmlara gerekli tıbbi yardımın sağlanması da insan onuruna yakışır koşulların sağlanması için gereklidir.*" (AYM, Turan Günana, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 39.)

12. Avrupa İşkencenin ve İnsanlıkdışı veya Onurkırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesine (CPT) göre; mahpusların gözetim altında bulundukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişimlerinin bulunması gereklidir. Sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir (CPT, Cezaevlerinde Sağlık Hizmetleri Raporu,

Strazburg, 1993, s. 2).

13. Devletlerin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı kapsamaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (AİHM, *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94).

14. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hükümlünün muayene ve tedavisi*" başlıklı 78'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, hükümlünün acil veya olağan muayene ve tedavisi kurumun hekimi tarafından yapılır. (...)"

15. 5275 sayılı Kanun'un "*Hastaneye sevk*" başlıklı 80'inci maddesi şöyledir:

"(1) Hükümlünün sağlık nedeniyle hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, kurum hekimi tarafından derhâl bir raporla ceza infaz kurumu yönetimine bildirilir."

16. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*Hükümlülerin hastaneye sevk ile hastanelerde muayene ve tedavileri*" başlıklı 99'uncu maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Hükümlünün sağlık nedeniyle bir hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, cezaevi tabibi tarafından bir raporla derhal kurum en üst amirine bildirilir. (...)"

17. Başvuranın ortopedi polikliniğine sevk edilmediğine ilişkin iddiası muhatap Kurumun cevap yazısı, ekleri, ilgili mevzuat hükümleri ve içtihatlarla birlikte incelendiğinde; 5275 sayılı Kanun kapsamında ceza infaz kurumlarında bulunan mahpusların muayene ve tedavisi ile Hastaneye sevk işlemlerinin Kurum hekimince yerine getirildiği, başvuranın talebi doğrultusunda öncelikli olarak Kurum revirinde, gerek görülmesi halinde hastanenin ilgili polikliniklerine sevk edilmek sureti ile tedavisinin gerekli kıldığı işlemlerin yerine getirildiği, başvuranın ortopedi polikliniğine sevkinin 7/4/2025 tarihinde uygun görülerek sevk planlamasına dahil edildiği tespit edilmiş olduğundan muhatap tarafından hak ihlalinin gerçekleştirilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

29/4/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye